

"Ti vagytok a világ világossága"

Eredeti elhangzás dátuma: 1937. március 7. Ötvened vasárnap

Helyszín: Győr – Öregtemplom

Közzétéve a „Válogatás 1915-1968” sorozatban: Szentháromság ünnepe utáni 20. vasárnap

Alapige: Máté 5:14/a.

Ti vagytok a világ világossága. Nem rejtethetik el a hegyen épített város.

Keresztyén Testvéreim!

Ezen a vasárnap délelőttön nem akarok semmi mást, mint odaállítani szemetek elé magát az igét, minden emberi cicoma és hozzátoldás nélkül, egymás után az ige szavait, úgy, ahogy az meg van írva.

Ezzel kezdődik ez az ige: "Ti". A mi győri gyülekezetünk ma számadó közgyűlés előtt áll. A számadó közgyűlés, alkalmasint sokszor egyoldalúsága miatt, téves felfogásban él az emberek lelkében. Úgy látják a számadó közgyűlést, mint amelyen számot ad a vezetőség pár embere a gyülekezetnek, a nyájnak, amelytől a megbízatást kapta. Tehát ketten állanak egymással szemben: a számot adó vezetőség és a számon kérő gyülekezet. Ha igaz is ez bizonyos szempontból, nem a teljes igazság. Nem lehet egészen ráhárítani a teljes felelősséget egy gyülekezet életében arra a pár emberre, akik a gyülekezet megbízásából állanak a tömeg élén. Nem lehet és nem szabad senkinek se menekülni a felelősség alól egyszerűen azon tény által, hogy szavazatával megbíz valakit az általa is képviselt ügy szolgálatára. Hiába van a legzseniálisabb hadvezér, ha a katonák megtagadják az engedelmességet. Az elképzelt és bizonyosra vett győzelem helyett csak vereség következhet be. És ezért hordoznia kell a felelősséget minden katonának, aki az engedelmességet megtagadta. És az is bizonyos, hogy hiába van akármilyen művészi készség a művész kezében, akármilyen tehetség és művészi látás a lelkében, ha elpattan a húr, mikor vonóját ráfekteti, nem tud azon játszani, és ha a hangverseny nem tartható meg, nem a művész hordozza a felelősséget, hanem az az egyszerű bélhúr, amelyik nem akart megszólalni.

Számadó közgyűlés napján azt szeretném én is, meg Isten igéje is, ha mi nem úgy látnánk a gyülekezet ügyét, mint amelyben vezetőség és gyülekezet, pásztor és nyáj állanak szemben egymással, hanem úgy, hogy te és én, Jézus Krisztus és mindnyájan állanánk oda a nagy számadás mérlegére. Az, aki ezt nem látja, lehet, hogy a maga szempontjából

kényelmesen fogja fel a dolgokat, az azonban bizonyos, hogy felelőssége alól kitérnie nem lehet, ha eljön a számadás napja. Érezd meg, testvérem, hogy mikor egy esztendő munkáját tesszük ma mérlegre, akkor evvel nemcsak a lelkészi karnak, a tanítói testületnek, az egyház világi vezetőinek, a pénzügyek intézésével megbízottaknak munkája tevődik mérlegre, hanem számadás alatt állasz te is, "Ti" mindnyájan. Mikor Jézus azt mondotta: "Ti", akkor nem egy tanítványra, hanem az egész tanítványi seregre nézett, az övéire.

Álljunk hát oda mindnyájan a mérleg alá és ezen a mérlegen nem lehet emberi szempontokat érvényesíteni. Azon az Úr mér meg. És az Úr azzal mér meg, hogy világosság voltunk-e, vagy sötétség.

"Ti vagytok a világ világossága."

Vannak emberek, akik a világosságban nem látnak mást, mint ragyogást, dicsőséget, mindenkitől való láttatást. Aki azt gondolja, hogy az Úr azt akarja, hogy az övéi egyenként és úgy is mint egyház valami ilyen tündöklő, ragyogó, dicsőséges lények legyenek, az nem érti meg az Úr lelkét. Bizonyos, hogy a világosság mindig látszik, de az is bizonyos, hogy nem önmagáért van, hanem szolgálatért. Mert hisz minden világosság önmagát emésztí és teszi tönkre, a saját halálát siettetí, amíg szolgál. A világosság tehát szolgálat. Micsoda szolgálat az, amit e szó alatt itt kell érteni, hogy "ti vagytok a világ világossága"?

Szeretném egész egyszerűen megvilágítani e kérdést. Gondoljunk arra, hogyan érzi magát az ember a sötétben és a világosságban, – és rögtön meglátunk valamit a világosság jelentőségéből. A sötétség tele van félelemmel, mert tele van bizonytalansággal. Éppen azért a sötétben lévő ember mindenről a rosszat tételezi föl. Mikor úttalan utakon kell járnia, minden bokor mögött, minden árnyékban leselkedő, rossz emberek gonosz szándékát véli látni. Ha otthon marad éjszakára egyedül, hányszor megnézi, be van-e minden ajtó zárva, nem bújt-e el valaki az ágy alá? A sötétben tehát valahogy elveszik az emberekbe vetett hite. Ha a sötétség ránk borul, hajlandók vagyunk azt hinni, hogy az egész világ csupa gonosz emberekből áll, akik tönkre akarnak tenni bennünket. Milyen csodálatos változás áll be azonnal, mihelyt megvilágosodik körülöttünk. Ugyanazon az úton járunk, ugyanazok a fák és bokrok borítanak ránk árnyékot, és mégis valami biztonságérzet tölti el szívünket. Ugyanazokkal az emberekkel találkozunk, de míg sötétségben jártunk, talán keményebben markoltuk át botunkat, vagy a zsebünkbe tett pisztolyunk után nyúltunk, a világosságban közömbösen megyünk el mellettük. A világosság tehát visszaadja az emberekbe vetett hitet.

Nem gondoljátok, hogy ma olyan időket élünk, mikor millió és millió ember él abban a sötétségben, hogy az egész világ megrothadt, nincs senki, aki a másik javát akarja, mindenki önző és gonosz, a saját érdekét szolgálja és keresztülgázol mindenben és mindenkin? Vesző félben van az emberekbe vetett hit. És mikor az Úr azt mondja, hogy "ti vagytok a világ világossága", a világosságnak azt a szolgálatát akarja tudatosítani bennünk, hogy arra kell törekednünk, hogy visszaadjuk az embereknek az emberekbe vetett hitét. Oh, milyen könnyű visszaadni ezt a hitet! Elég egy barátságos szó, egy őszinte, segítő mozdulat, mellyel a másikat a hínárból fel akarom emelni, egy falat kenyér, mellyel éhségét csillapítom, – s oly csodálatos, az ember egyszerre átszap a másik végletbe, s míg előbb arról beszélt, hogy mindenki szívtelen gazember, most azt mondja: mégis vannak még, akik nem olyanok, mint a többiek.

Hadd kérdezzen meg, testvérem, a számadás napján a számon kérő Úr: világosság voltál-e ebben a tekintetben? Sötétben járó embereknek világítottál-e? Akik veled egy hivatali szobában dolgoznak, vagy más ügyben kerültek összeköttetésbe veled, mikor elmennek melletted, sötétebb lett-e számukra a világ, vagy világosabb. Mit éreztél akkor: hogy milyen gonosz a világ, vagy azt, hogy mégiscsak dereng és jó a hajnal? Ne gondold, hogy okvetlenül mindig anyagilag lemérhető, kézzelfogható, pengőkben kifejezhető az a munka, mellyel a világosság gyermekei visszaadják az embereknek emberekbe vetett hitüket. Bizonyos, hogy szavakkal nem lehet ezt elintézni, de jó szívvvel, szeretettel, cselekedettel lehet.

Állítsd oda magad a mérlegre ebben a tekintetben is. Hogy vajon világosság fia vagy-e, aki visszaadja az embereknek emberekbe vetett hitét?

Van a világosságnak egy másik szolgálata is. Vissza akarja adni az életbe vetett hitet. Gondolj vissza azokra az időszakokra, mikor mi voltunk sötétségben. Mikor álmatlan éjszakákon gondok kemény párnáján forgolódtunk, az éjszakában nem láttunk kivezető utat, mikor a sötétségben egyre jobban megnyúltak az árnyak, eltorzultak a nehézségek, összezsugorodtak a reménységek, melyekben máskor bizakodni tudtunk. Oly pesszimista minden ember, mikor sötétségben van. És mikor felkelt a nap, – olyan csodálatos, az élet ugyanaz maradt, mint éjjel volt, a kilátások nem biztattak többel, a körülményekben változás nem történt, és mégis sokkal bizakodóbban tudtuk nézni az életet. A világosság második szolgálata az, hogy az életbe vetett hitet és reménységet vissza akarja adni az embereknek.

Hadd kérdezzük meg magunkat a számadás nagy napján, hogy ebben a tekintetben a világosság gyermekei voltunk-e? Megtaláltuk-e az útját annak, hogy emberek, akik a kétségbeesés örvényében vergődtek, vissza tudják kapni ugyanabban a világban a jövőbe vetett reménységüket?

De ez már meg is mutatja a világosság szolgálatának harmadik útját: a hazafelé vezető utat. Valahol fenn északon van egy világítótorony, melynek ez a felirata: "Világítani annyi, mint életet menteni." Életmentés az is, mikor visszaadjuk az embereknek az emberekbe vetett hitét, az élethez való reménységét, de a teljes életmentés az, ha haza tudjuk vezetni őket abba a hajlékba, arra az útra, melyről letérni minden tragédiának az oka. El ne felejtjük, testvérem, hogy a krisztusi világosság csak visszafelé tud világítani. Aki már hazaérkezett, csak az tudja kitenni a maga világító lámpását a mennyei otthon ablakába, s onnét tudja bevilágítani az utat, mely hazafelé vezet. De nem állhatunk meg, mint földbe vert ívlámpa, s nem mutathatunk előre, hogy arra menjetek.

Mondd, testvérem, a nagy számadásban mit mondana terólad az Úr? Megmutattad-e a sötétben botorkáló embereknek a hazafelé vezető utat? Avagy szavaiddal, cselekedeteiddel a közönyösség útját mutattad és sötétségbe borítottad az egyedüli otthont, a mennyei otthont, az Atya hajlékát?

Az ige harmadik szava, amire rá akarok mutatni: "a világ". Hol kell világítanom? A világban. Abban a világban, mely sötétségben leledzik. Abban a világban, mely ellensége az Atyának, mely soha nem volt megértője, hanem üldözője a világ világosságának. Ebben a világban kell világítanom. Tehát helytelen az a felfogás, amelyik világosságát el akarja rejteni a maga számára, keresztyénségét négy fal között akarja élni. Helytelen keresztyénség az, amelyik nem akarja a sötétséget bevilágítani, hanem lezárja hajléka ablakát, lefüggönyözi, s azután odabenn sütkérezik egyedül a fényességben, míg odakinn pusztulnak és vesznek Istentől üdvösségre teremtett drága emberlelkek.

Ez azt jelenti, hogy az egyház nem maradhat meg a templom négy fala között. Az egyház világosságának ki kell terjedni az ellenséges világba. Ott kell tudni világítani, utat mutatni, de úgy, hogy ne a világ oltsa el a világosságot, hanem a világosság oltsa el a sötétséget. A keresztyénségnek e világba való beküldése harci riadó az Úrtól, egy veszélyes zónán való keresztülverekedés. A világ mindig arra törekszik, hogy lerontsa, lesrófolja a keresztyén ember világító lámpását, hogy lassan elaludják.

Testvérem! Számonkérés napján tedd fel magadnak a két kérdést: Nem zárod-e el gyertyád világosságát, szeretetedet, evangélikus egyházadhoz való hűségedet szíved négy fala közé, mikor az Úr azt parancsolja, hogy menj ki a világba és világíts? Mennyi benned a missziói érzés, mennyiben vagy első rajvonalában annak a munkának, amelyik Krisztus ügyét és diadalát

akarja előbbre vinni ebben a sötét világban? Mennyi visszahúzó, hadtápterületen megbúvó, gyáva katonája van az egyháznak, mely számadásra áll az Úr elé. És tedd fel a kérdést az Úr előtt, hogy mikor a sötét világgal találkozol, a világnak van-e rád nagyobb hatása, vagy a te világosságodnak a sötét világ felett? Benned homályosodik-e el a világosság, vagy a sötétség dereng-e körülötted a világban?

A következő szó: "vagytok". Nem azt mondja: "legyetek"! És hogy ez nem fogalmazási pongyolaságból csúszott ide, mutatja, hogy mikor Jézus erről beszél, mindig ezen az elvi állásponton áll. Mikor azt mondja a tanítványoknak: "...lesztek nékem tanúim...", ez nem felszólítás, hanem megállapítás. Mit jelent ez a mi számunkra? Azt jelenti, hogy az, hogy az evangélikus keresztyén embernek a világ világosságának kell lenni, ez nem valami rajtunk kívül álló követelése az Úrnak, hanem valami egészen természetes életmegnyilvánulás. Olyan természetes, mint az, hogy az élet mozgás, az élő ember lélegzik. Nem kell azt nekem parancsolni, hogy lélegezzem, dobogjon a szívem, mert ez a legtermészetesebb életmegnyilvánulás. "Ti vagytok a világ világossága", – ez azt jelenti, hogy egyszerűen nem lehet keresztyén ember az, aki nem a világ világossága. Jézusnak ez nem többletkövetelése velünk szemben, hanem mint természetes, magától értődő, minimális dolgot állítja elé, amely nélkül nem lehet keresztyénnek lenni.

Higgyétek el, nagyon fontos és szent dolog az, hogy egy gyülekezet anyagi dolgai miképpen vitetnek. Nagy és szent dolog, hogy az egyházban milyen rend és fegyelem uralkodik, hogy azok a hajlékok, melyekben a gyülekezet egyházi életét éli, milyen karban vannak tartva. De nem ezen fordul meg a számadás mérlege. Hanem azon, hogy a hívek, egyenként és összesen, a világ világossága vagyunk-e? Mert ha egyéneként és mint gyülekezet a világ világossága vagyunk, akkor minden megoldódik. De ha nem vagyunk a világ világossága, akkor hiába kapnánk olyan nagy vagyont, hogy senkinek sem kellene adót fizetni, hiába állnának épületeink rendben és ékesen, hiába lenne olyan elsőrangúan megszervezett egyházi életünk, mely mint egy gép, olyan csodálatos pontossággal járna, – minden hiába lenne, mert csak gépezet lennénk, de nem egyház. Szervezet lennénk, de nem élő teste Krisztusnak.

Álljunk hát oda, pásztor és nyáj, vezető és vezetettek az Úr elé és csendesen, lehajtott fővel tegyünk Neki, egyedül Neki számadást magunkról. Ámen.